คติธรรม คำสอน

หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ

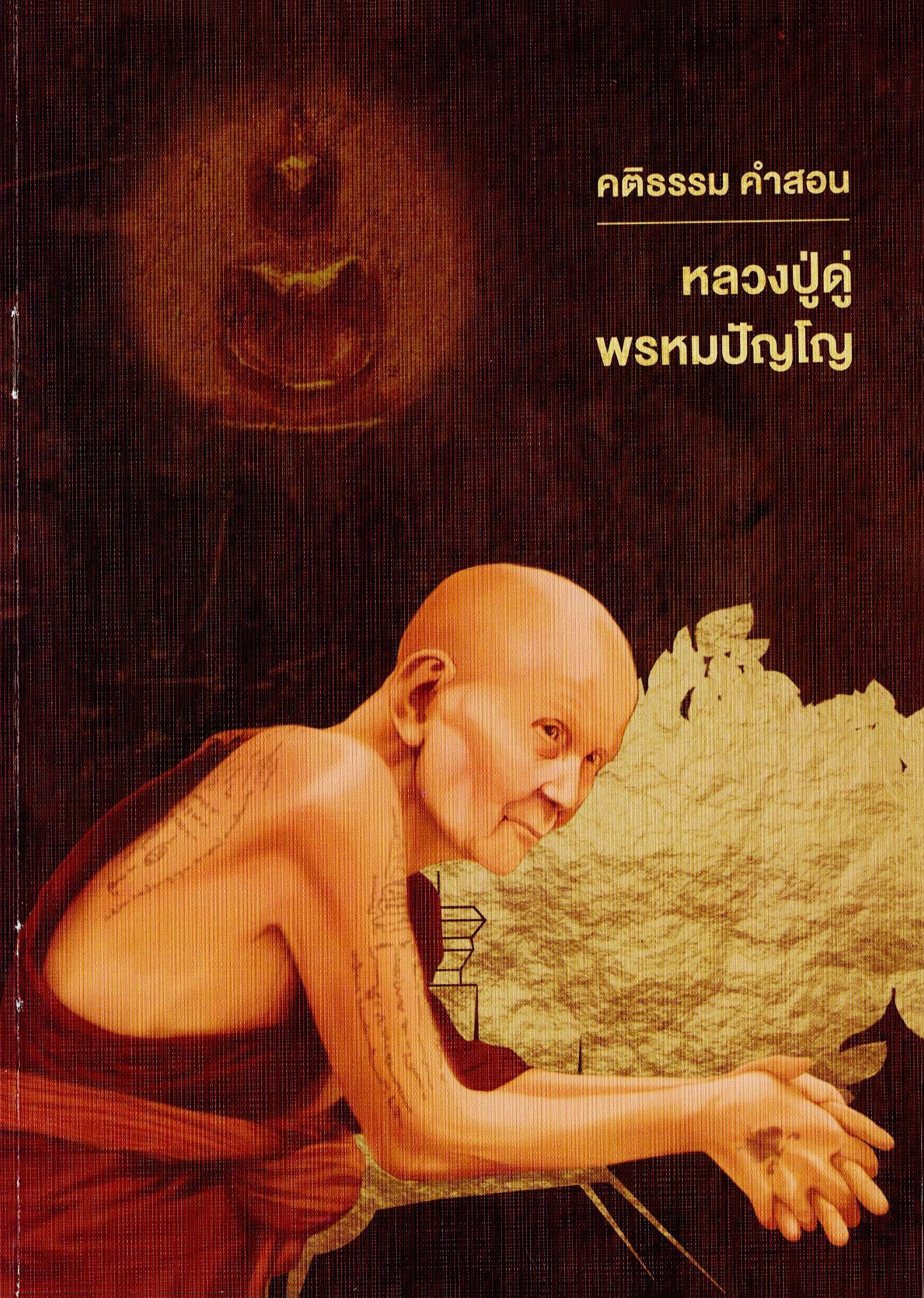

พุทธัง สรณัง คัจฉามิ
ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ
สังฆัง สรณัง คัจฉามิ

ไตรสรณาคมน์นี่
มาพบของดี
ของวิเศษแล้ว
ให้พากันปฏิบัติ

หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ

คติธรรม คำสอน
หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ

www.luangpordu.com, www.watsakae.com

สงวนลิขสิทธิ์
ห้ามจำหน่าย
ห้ามคัดลอก ตัดตอน ดัดแปลงแก้ไข
หรือนำไปพิมพ์จำหน่าย

ผู้เขียน : เมธา พรพิพัฒน์ไพศาล
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : พฤษภาคม ๒๕๖๖ จำนวน : ๒๔,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๒ : ตุลาคม ๒๕๖๖ จำนวน : ๒๑,๐๐๐ เล่ม

ภาพโดย : มานพ เลิศอิทธิพร, วรวิทย์ ด่านชัยวิจิตร,
ปฏิภัทร ปัจฉิมสวัสดิ์, ธงชัย กนกากรนนท์

แยกสีและพิมพ์ที่ บริษัท ไอดี ออล ดิจิตอล พริ้นท์ จำกัด
๕๒ ซอยเอกชัย ๖๙ ถนนเอกชัย แขวงบางบอน เขตบางบอน
กรุงเทพ ฯ ๑๐๑๕๐ โทรศัพท์ ๐-๙๒๕๕-๙๖๑๙-๖
www.ideol-print.com

คำนำ

กลุ่มเพื่อนธรรม เพื่อนทำ ได้เริ่มจัดพิมพ์หนังสือ **"รอยธรรม คำย้ำเตือน"** เป็นธรรมทาน เพื่อเผยแพร่หลักธรรม คำสอนและแนวทางปฏิบัติที่หลวงปู่ดู่ท่านฝากไว้ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมีการจัดพิมพ์ซ้ำเกือบ ๓๐ ครั้ง เป็นจำนวนมากกว่า ๓ แสนเล่ม ซึ่งคำสอนของหลวงปู่ ส่วนใหญ่เป็นคำสอนสั้น ๆ แต่มีความหมาย เพื่อให้ลูกศิษย์ ได้นำไปคิด หลวงปู่ท่านสอนเน้นที่การปฏิบัติสมาธิภาวนา ที่ท่านเรียกว่า **"ไปทำงาน"** และให้หมั่นพิจารณา ความจริงในชีวิต พิจารณาอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

ทุกวันนี้ มีผู้คนสนใจและรู้จักหลวงปู่ท่านมากขึ้น มีการเผยแพร่คำสอน รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติที่ผิดเพี้ยนไป จากที่หลวงปู่สอนไว้ ผมจึงได้กราบเรียนขออนุญาตจัดทำ หนังสือ **"คติธรรม คำสอน หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ"** เล่มนี้ กับพระอาจารย์ไพรัชช์ สิริจนฺโท เจ้าอาวาสวัดสะแก ท่านเห็นชอบและให้ดำเนินการได้ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้สนใจจะได้ใช้ศึกษาอ้างอิงเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องต่อไป

เมธา พรพิพัฒน์ไพศาล

ในนามกลุ่มเพื่อนธรรม เพื่อนทำ

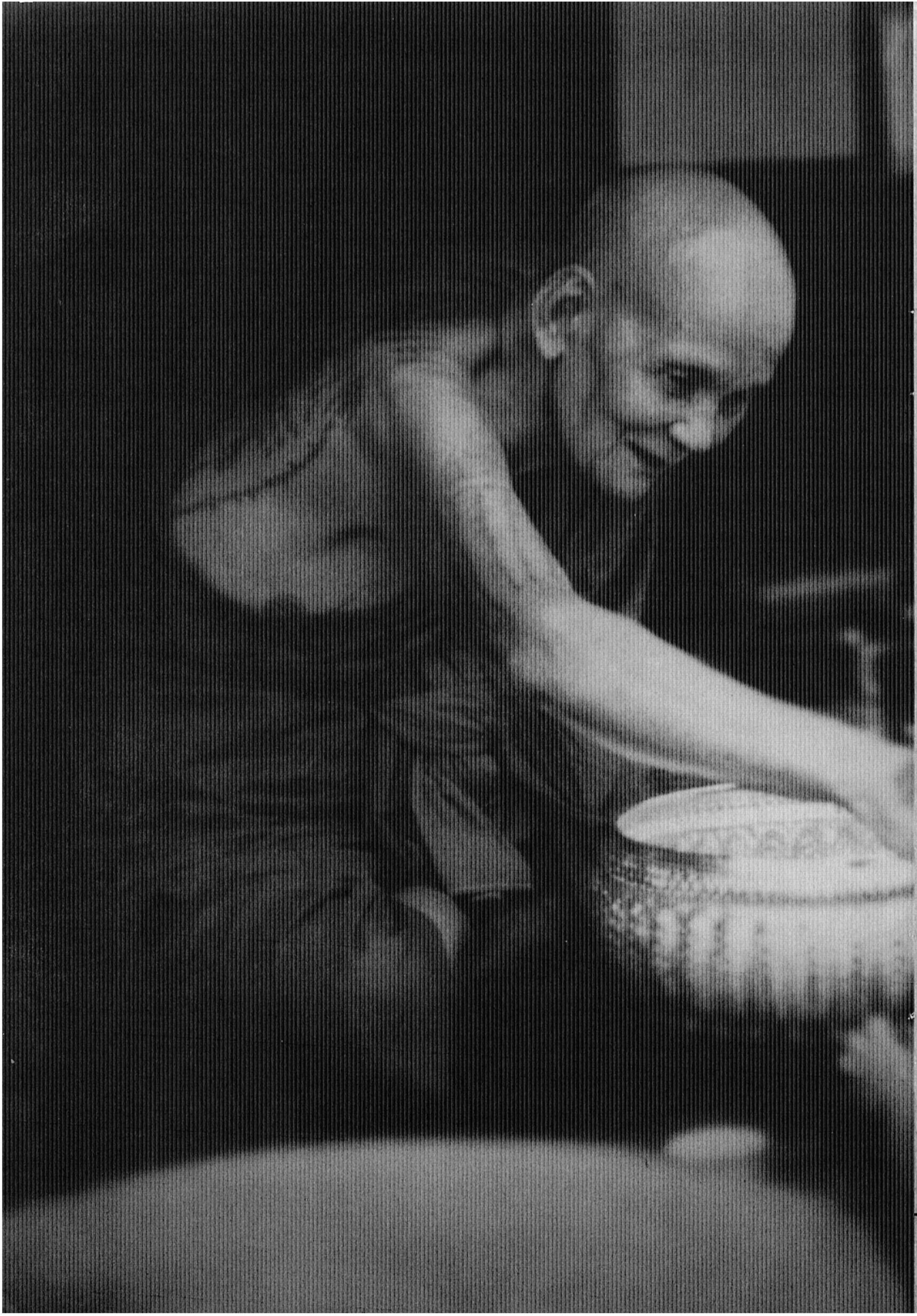

หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ

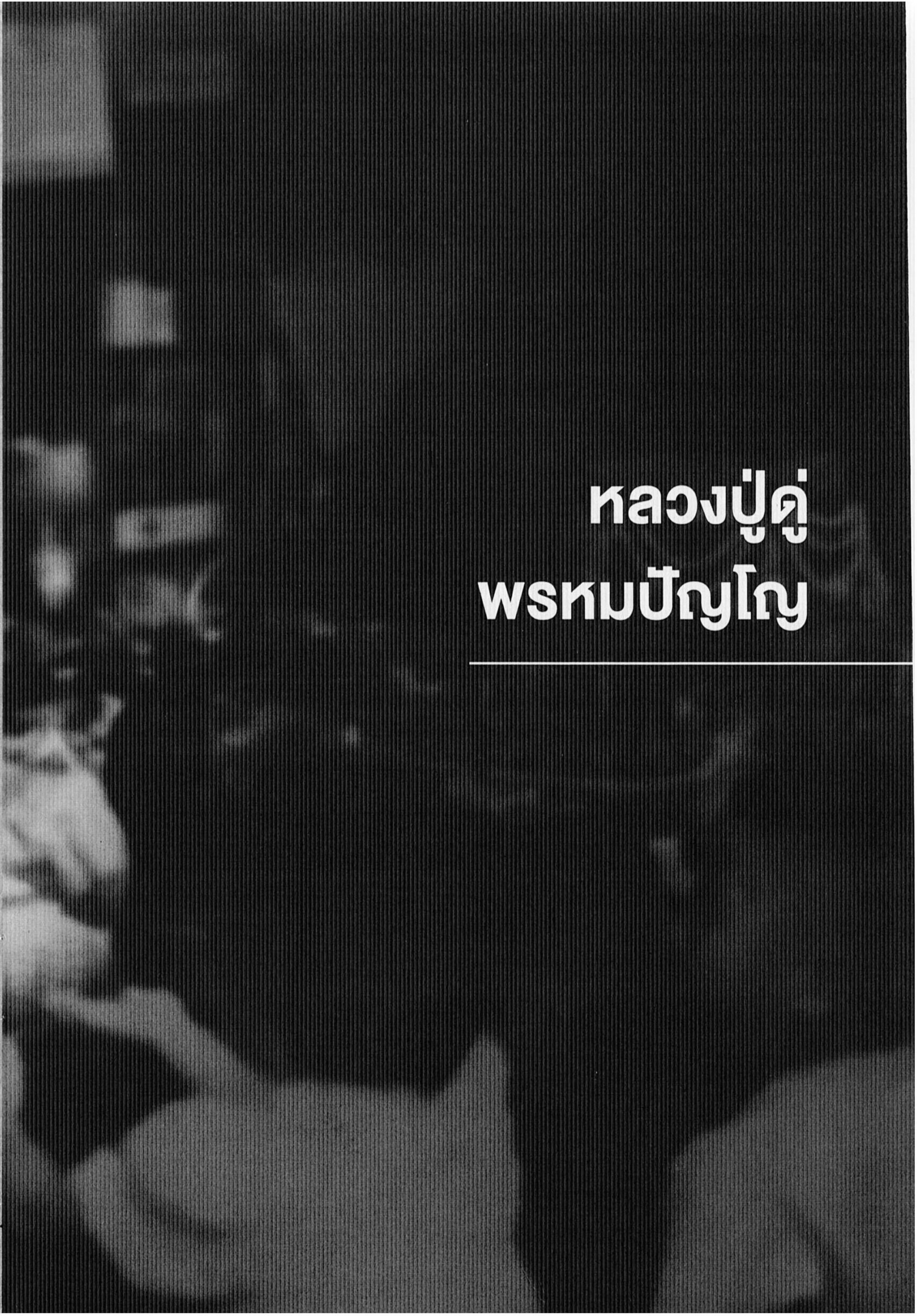

หลวงปู่ดู่ พรหมปัญโญ เกิดเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๔๗ ตรงกับวันศุกร์ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีมะโรง
เป็นวันเพ็ญวิสาขปุรณมี ณ บ้านข้าวเม่า อ.อุทัย
จ.พระนครศรีอยุธยา

ท่านได้บรรพชาอุปสมบท เมื่ออายุครบ ๒๑ ปี
ที่วัดสะแก ต.ธนู อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา
โดยมี หลวงพ่อกลั่น วัดพระญาติการาม เป็นพระอุปัชฌาย์
ได้รับฉายาว่า **"พรหมปัญโญ"**

หลวงปู่ได้ศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดประดู่ทรงธรรม
ทั้งพุทธประวัติ ชาดก ธรรมบท และตำราต่าง ๆ และศึกษาด้าน
ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานกับหลวงพ่อกลั่น พระอุปัชฌาย์
หลวงปู่เคยออกธุดงค์ไปตามจังหวัดต่าง ๆ ได้แก่ สระบุรี
สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี ได้ไปนมัสการพระพุทธบาท
พระพุทธฉาย และพระแท่นดงรัง

วันหนึ่งในช่วงก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ หลังจากสวดมนต์ทำวัตรเย็น
และเข้าจำวัดแล้ว ท่านนิมิตว่าได้กิน (ฉัน) ดาวที่มีแสงสว่างมาก
๓ ดวง ท่านจึงพิจารณานิมิตนี้ ได้คำตอบว่าดาวสามดวง
ก็คือ **พระไตรสรณาคมน์** นั่นเอง

เมื่อหลวงปู่ระลึกถึงคำว่า **“พุทธัง สรณัง คัจฉามิ ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ”** ก็เกิดปีติขึ้นอย่างแรง ทำให้ท่านมั่นใจว่า การยึดมั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นวิธีเข้าสู่แก่นธรรมที่เป็นรากแก้วของพุทธศาสนา

ท่านจึงสอนลูกศิษย์ที่เริ่มปฏิบัติให้กำหนดเอาพระไตรสรณาคมน์ เป็นคำที่ใช้สำหรับฝึกบริกรรมภาวนา ท่านเคยบอกลูกศิษย์ว่า **“หมู่คณะนี้มีหลวงพ่อทวดเป็นผู้นำ ท่านคอยช่วยเหลือ มีอะไรให้ขอบารมีท่าน”**

หนึ่งในคำสอนของหลวงปู่ ที่คอยเตือนใจลูกศิษย์ คือ

“แกไม่ปฏิบัติวันหนึ่งนี่ เสียหายหลายแสนนะ
หมั่นทำเข้าไว้ หมั่นทำเข้าไว้
ถ้าขี้เกียจให้นึกถึงข้า ข้าทำมา ๕๐ ปี
อาจารย์ข้าเคยสอนว่า
ถ้าวันไหนยังกินข้าวอยู่ ก็ต้องทำ
เลิกกินข้าวเมื่อไหร่ ถึงไม่ต้องทำ”

หลวงปู่ดู่มรณภาพด้วยอาการสงบ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๓ สิริรวมอายุได้ ๘๖ ปี

จากการนับตามปฏิทินที่เรียกว่า “สุริยคติ”
ในปฏิทินร้อยปี วันวิสาขบูชา พ.ศ. ๒๔๔๗

ปีที่หลวงปู่ท่านเกิด ตรงกับวันที่ ๒๙ เมษายน ในปีนั้น
ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว วันวิสาขบูชาในปฏิทินแต่ละปี
จะมีวันที่ ที่ไม่ตรงกัน

หลวงปู่ดู่ ท่านถือเอาวันทาง “จันทรคติ” เป็นหลัก
คือถือเอาวันขึ้น ๑๕ ค่ำ วันเพ็ญเดือน ๖ วันวิสาขบูชา
ไม่ถือเอาวันที่ ๒๙ เมษายน ของแต่ละปี เป็นวันคล้ายวันเกิด
วัดสะแก ก็จะจัดงานวันคล้ายวันเกิดหลวงปู่
ในวันวิสาขบูชา ตามปีปฏิทิน ซึ่งจะเปลี่ยนไปทุกปี
แต่ก็จะถือเอาวันที่ ๒๙ เมษายน
เป็นวันครบรอบชาตกาลของท่าน

ส่วนเรื่องของชื่อหลวงปู่
ที่ถูกต้องจริง ๆ ต้องอ่านอย่างไร
วันหนึ่งที่กุฏิหลวงปู่ ท่านบอกผู้เขียนว่า

“ชื่อของข้า ให้อ่านว่า พรม-มะ-ปัน-โย”

ทุกวันนี้ตามช่องยูทูปและสื่อออนไลน์
เห็นมีหลายช่อง นำเอาเรื่องราวหลวงปู่มานำเสนอ
แต่อ่านชื่อหลวงปู่ไม่ถูกต้อง
หลายคนอ่านกันว่า "พรม-ปัน-โย"
ซึ่งเป็นคำที่อ่านไม่ตรงกับที่หลวงปู่บอกไว้
จึงอยากจะขอให้ลูกศิษย์หลวงปู่
อย่าเรียกชื่อท่านผิด ๆ
เรียกให้ถูกต้องและช่วยกันแก้ไข
ในส่วนที่เข้าใจผิดด้วย
ถือเป็นการแสดงความเคารพ
ต่อหลวงปู่อย่างหนึ่งทีเดียว

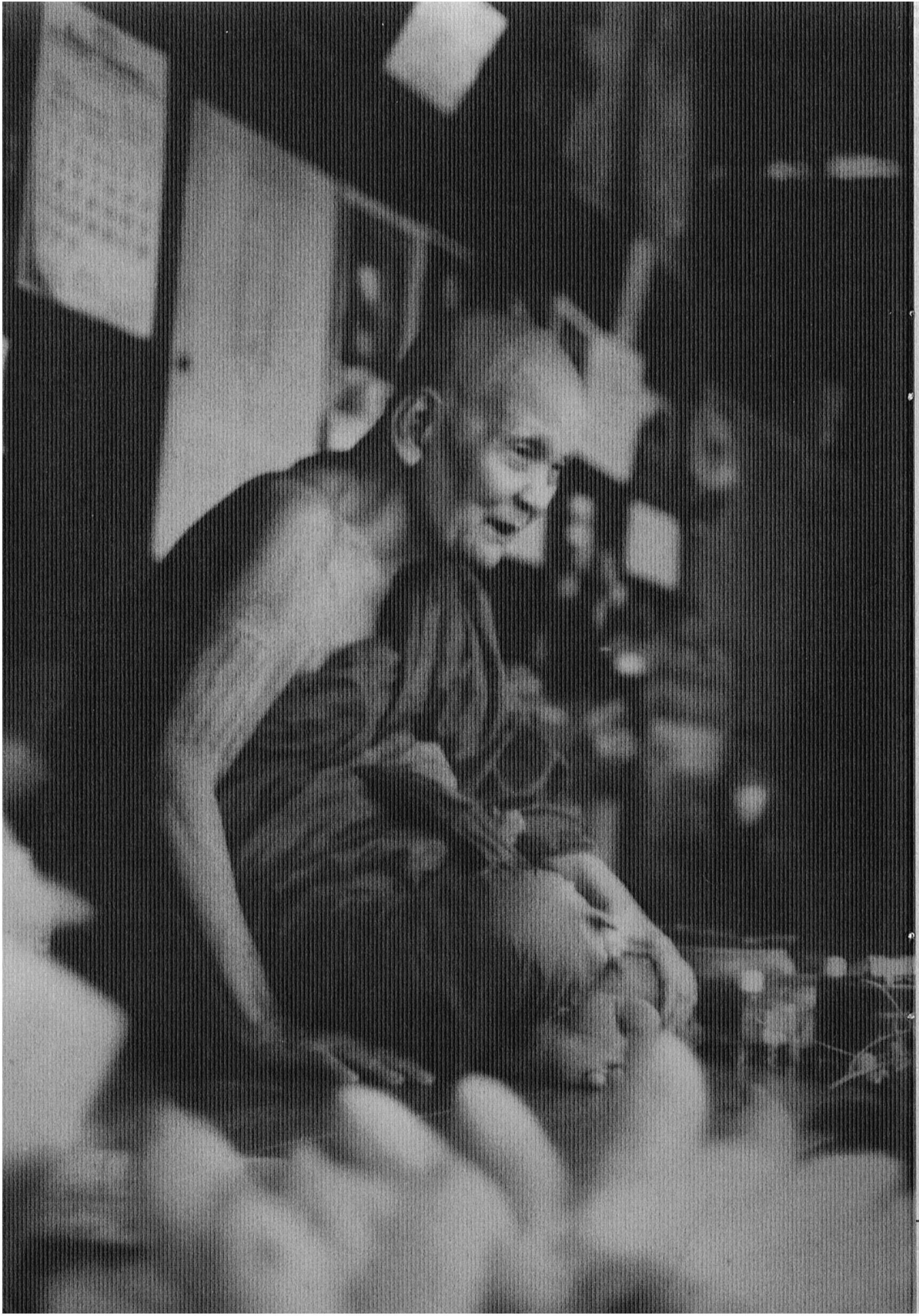

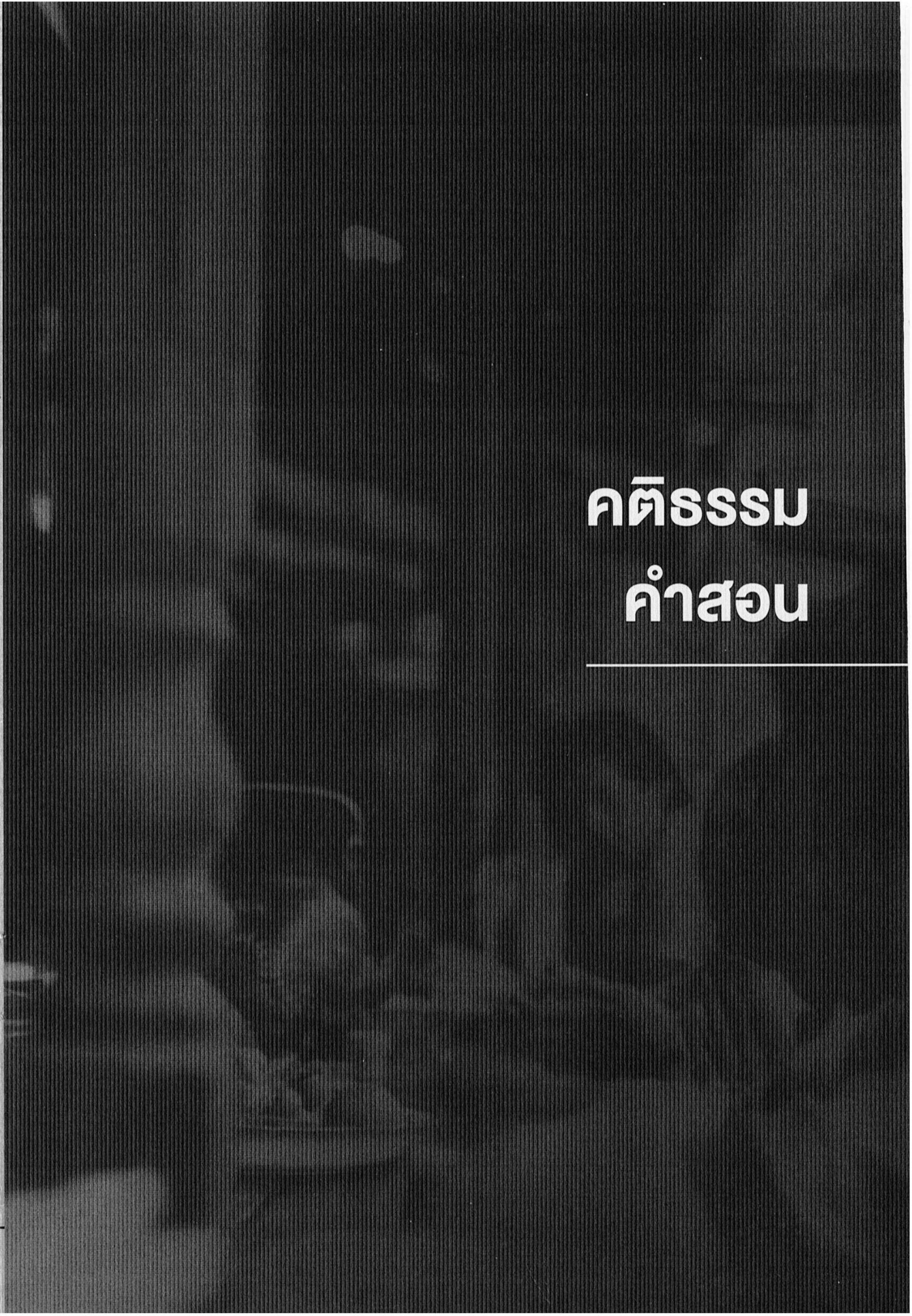

คติธรรม
คำสอน

บ่อยครั้งที่มีผู้มาถามปัญหากับหลวงปู่ โดยมักจะนำเอา
เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่การงาน สามี ภรรยา ลูก ๆ
มาปรารภให้หลวงปู่ฟังอยู่เสมอ

ครั้งหนึ่งท่านได้ให้คติเตือนใจผู้เขียนว่า
"โลกเท่าแผ่นดิน ธรรมเท่าปลายเข็ม"

ซึ่งต่อมาท่านให้ความหมายว่า
"เรื่องโลกมีแต่เรื่องยุ่ง เรื่องของคนอื่นทั้งนั้น
เรื่องไม่มีที่สิ้นสุด เราไปแก้ไขเขาไม่ได้"

ท่านยังอธิบายต่ออีกว่า
"แต่เรื่องธรรม มีที่สุด
มาจบที่ตัวเรา
ไล่ดูตัวเอง แก้ไขตัวเอง
อย่างที่เขาว่า

ตนของตน
เตือนตนด้วยตนเอง
ตนเตือนตนไม่ได้
... ใครจะเตือน"

หลวงปู่ได้เคยปรารภธรรมกับผู้เขียนว่า ...

"ข้านั่งดูดยา (สูบบุหรี่) มองดูซองยา แล้วก็ตั้งปัญหา
ถามตัวเองว่า เรานี่ปฏิบัติได้ ๑ ใน ๔
ของศาสนาแล้วหรือยัง ?
"ถ้าซองยานี้แบ่งเป็น ๔ ส่วน เรานี่ยังไม่ได้ ๑ ใน ๔
มันจวนเจียนจะได้แล้วมันก็คลาย เหมือนเรามัดเชือกจนเกือบ
จะแน่นได้ที่ แล้วเราปล่อย มันก็คลายออก
ของจริงเขามีอยู่ ... เรามันยังเชื่อไม่จริง
ถ้าแกเชื่อจริง ทำจริง ก็จะเจอของจริง ถ้าเชื่อจริง
ก็ต้องได้ ๑ ใน ๔ แล้ว"

ต่อมาภายหลัง ท่านได้ขยายความให้ฟังว่า ที่ว่า ๑ ใน ๔ นั้น
อุปมาดั่งการปฏิบัติธรรม เพื่อให้บรรลุมรรคผลในพุทธศาสนา
แบ่งเป็นขั้น พระโสดาบัน พระสกิทาคามี
พระอนาคามี พระอรหันต์
อย่างน้อยเราเกิดมาชาติหนึ่งชาตินี้ ได้พบพระพุทธศาสนา
ซึ่งเปรียบเสมือน สมบัติอันล้ำค่าแล้ว หากไม่ปฏิบัติธรรมให้ได้
๑ ใน ๔ ของพุทธศาสนาเป็นอย่างน้อย คือ เข้าถึงความเป็น
พระโสดาบัน ปิดประตูอบายภูมิให้ได้ ก็เท่ากับว่าเรา
เป็นผู้ประมาทอยู่ เหมือนเรามีข้าวแล้วไม่กิน มีนาแล้วไม่ทำ
ฉันใดก็ฉันนั้น

เมื่อประมาณปี พ.ศ.๒๕๒๕ ได้เกิดไฟไหม้ที่วัดสะแก
บริเวณกุฏิตรงข้ามกุฏิหลวงปู่ดู่ แต่ไฟไม่ไหม้กุฏิท่าน
เป็นที่อัศจรรย์แก่บรรดาศิษย์ และผู้ที่มาพบเห็นเป็นอย่างยิ่ง
ถึงขนาดมีลูกศิษย์คนหนึ่งคิดว่าหลวงปู่ท่านมีพระดี มีของดี
ไฟจึงไม่ไหม้กุฏิ

ลูกศิษย์คนนั้นได้มาที่วัดสะแก กราบเรียนหลวงปู่ว่า
หลวงปู่ครับ ผมขอพระดีที่กันไฟได้หน่อยครับ
หลวงปู่ยิ้ม ก่อนตอบว่า
"ก็พุทธัง ธัมมัง สังฆัง ไตรสรณาคมน์นี่แหละพระดี"

ลูกศิษย์คนนี้ก็รีบบอกว่า
"ไม่ใช่ ๆ ครับ ผมขอพระเป็นองค์ ๆ อย่างพระสมเด็จครับ"

หลวงปู่ก็กล่าวยืนยันหนักแน่นก่อนตอบว่า
**"ก็พุทธัง ธัมมัง สังฆัง นี่แหละ
มีแค่นี้ล่ะ ภาวนาให้ดี"**

แล้วหลวงปู่ก็ไม่ได้ให้อะไรจนเขากลับไป
หลวงปู่จึงพูดกับลูกศิษย์ที่ยังนั่งอยู่ว่า

“คนเรานี่ก็แปลก ข้าให้ของจริง กลับไม่เอา
จะเอาของปลอม”

เรื่องของจริงของปลอมที่หลวงปู่ท่านพูดนี้
ตรงกับที่หลวงปู่มั่นท่านสอนไว้ในมุตโตทัย ข้อที่ ๑ ว่า

การปฏิบัติเป็นเครื่องยังพระสัทธรรมให้บริสุทธิ์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงว่า
ธรรมของพระตถาคต เมื่อเข้าไปประดิษฐานในสันดาน
ของปุถุชนแล้ว ย่อมกลายเป็น **“ของปลอม (สัทธรรมปฏิรูป)”**
แต่ถ้าเข้าไปประดิษฐานในจิตสันดานของ
พระอริยเจ้าแล้วไซร้ ย่อมเป็นของบริสุทธิ์แท้จริง
และเป็นของไม่ลบเลือนด้วย เพราะฉะนั้น เมื่อยังเพียร
แต่เรียนพระปริยัติถ่ายเดียวจึงยังใช้การไม่ได้ดี
ต่อเมื่อมาฝึกหัดปฏิบัติจิตใจกำจัดเหล่ากะปอมก่า
คือ อุปกิเลสแล้วนั่นแหละ จึงจะยังประโยชน์
ให้สำเร็จเต็มที่ และทำให้พระสัทธรรมบริสุทธิ์
ไม่วิปลาสคลาดเคลื่อน จากหลักเดิมด้วย

คติธรรม

พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต

จุดที่ยอดเยี่ยมของโลก
คือ "ใจ"
จึงควรบำรุงรักษาด้วยดี
ได้ "ใจ" แล้วคือได้ธรรม
เห็น "ใจ" แล้วคือเห็นธรรม
รู้ "ใจ" ตน คือรู้ธรรมทั้งหมด

“หมั่นทำเข้าไว้ หมั่นทำเข้าไว้ ของดีอยู่ที่ตัวเรา ของไม่ดีก็อยู่ที่ตัวเรา แกลองไปกรองดู”

ปกติแล้ว หลวงปู่ท่านจะใช้คำพูดภาษาไทยแบบคนสมัยก่อน ที่ออกเสียง “ต เต่า” เป็น “ก ไก่” เช่น คำว่า ตรอง ที่หมายถึง คิด นึกดู ตรึกดู หลวงปู่ท่านขยายความให้ฟังว่า **“แกลองไปไล่ดูเถอะ แก่ เจ็บ ตาย อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ตัวเราตอนเด็ก เป็นยังไง ไปไหนแล้ว ตอนเป็นหนุ่มเป็นสาวล่ะ ! เป็นยังไง แล้วตอนแก่เป็นยังไง คนเราหนีตายไม่พ้น สุดท้ายสมบัติชิ้นเดียว ก็ยังเอาไปไม่ได้ แกว่าจริงมั้ย ... ?”**

วันหนึ่งประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ผู้เขียนได้พบคำสอนของหลวงปู่มั่นที่ตรงกันกับคำสอนหลวงปู่ดู่ ที่ว่า **“ของดีนั้น อยู่ที่เรา อยู่ที่จิต ให้รักษาจิต”**

ผู้เขียนได้คัดคำสอนบางตอนของหลวงปู่มั่น เขียนลงบนกระดาษโปสเตอร์สีเหลืองแล้วนำมาถวายหลวงปู่ หลังจากนั้นประมาณหนึ่งเดือน เมื่อผู้เขียนมากราบหลวงปู่ที่วัดสะแกอีก ท่านชี้ให้ดูแล้วบอกว่า **“ข้าให้ลูกศิษย์ติดที่ข้างฝาไว้ ใครไปใครมาก็จะได้เห็นกัน”**

“คนดี ไม่ตีใคร” คำสอนสั้น ๆ ของหลวงปู่ประโยคนี้
ลูกศิษย์หลายคน ตีความแตกต่างกันออกไป หากด่วนสรุป
โดยไม่พิจารณาให้รอบคอบ อาจจะไม่ตรงตาม
ความหมายที่แท้จริง ในพระไตรปิฎกเรื่อง ศีล ๕
และกรรมบถ ๑๐ มีความว่า

ศีล ๕ เครื่องบ่งชี้ความเป็นปกติของมนุษย์
เว้นจากการฆ่าสัตว์
เว้นจากการลักขโมย
เว้นจากการประพฤติผิดในกาม
เว้นจากการพูดเท็จ คำหยาบ ส่อเสียด เพ้อเจ้อ
เว้นจากการดื่มสุราและของมึนเมา

กุศลกรรมบถ ๑๐ ความสะอาดทางกาย วาจา ใจ
กายกรรม ๓ วจีกรรม ๔ มโนกรรม ๓

กายกรรม ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม
วจีกรรม ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด
ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ
มโนกรรม ไม่โลภ ไม่อยากได้ของคนอื่น ไม่โกรธ ไม่พยาบาท
ไม่หลง มีความเห็นถูกตามหลักความจริง

คำว่า **"คนดี ไม่ตีใคร"** ที่หลวงปู่ดู่สอนนั้น
ไม่ได้มีความหมายเพียงแค่
การไม่พูดให้ร้ายใคร
หรือไม่ตีทางวาจาเท่านั้น
หากแต่เป็นการ ไม่ตีใคร
ทั้ง กาย วาจา ใจ
ดังปรากฏในศีล ๕ และกรรมบถ ๑๐
รวมถึงใน **โอวาทปาฏิโมกข์** ความว่า

ละเว้นความชั่ว ทำแต่ความดี ทำจิตให้บริสุทธิ์ผ่องใส
พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ท่านสอนตรงกัน

คนดี ไม่ตีใคร
ไม่ตีทั้งกาย
ไม่ตีทั้งวาจา
ไม่ตีทั้งใจ !

หลวงปู่ท่านสอนไว้แบบนี้!

พระเหนือพรหม ถือเป็นเอกลักษณ์ เป็น signature
อย่างหนึ่งในบรรดาพระเครื่องของหลวงปู่ดู่เลยทีเดียว
"พระเหนือพรหม" เป็นคำที่คนทั่วไป ที่นิยมสะสมบูชา
พระหลวงปู่ใช้เรียกกัน แต่ที่จริงแล้วหลวงปู่ท่านเรียก
พระของท่านนี้ว่า **"พระพรหม"** เพราะท่านบอกว่า
พระของท่าน ท่านเสกเป็นพระพุทธเจ้าหมด
และท้าวพกาพรหมนี่ ท่านสำเร็จเป็นพระโสดาบัน
ไม่ใช่พรหมธรรมดา แต่ท่านเป็นพระ
เป็นหนึ่งในพระรัตนตรัยแล้วก็เป็นพรหมด้วย
ท่านจึงเรียกว่า **"พระพรหม"**

ที่มาของพระพิมพ์นี้ มีเรื่องราวอยู่ว่า ครั้งหนึ่งมีพรหมชื่อ
ท้าวพกาพรหม เป็นมิจฉาทิฏฐิ มีความเห็นผิดว่าตนเอง
เป็นอมตะ ไม่มีวันแก่เจ็บตาย พรหมโลกนี้เป็นสถานที่
ที่วิเศษสุด ไม่มีความเสื่อม ไม่มีดับ
พระพุทธเจ้าทรงทราบความคิดของท้าวพกาพรหม
จึงเสด็จไปปรากฏที่พรหมโลก ทรงสนทนากับท้าวพกาพรหม
เรื่องความเห็นผิด ท้าวพกาพรหมไม่เชื่อและท้าพระพุทธองค์
ให้แสดงอิทธิฤทธิ์ด้วยการหายตัวให้ฝ่ายหนึ่งซ่อน
อีกฝ่ายหนึ่งค้นหา

ปริศนาธรรมสำคัญเป็นความลับที่แฝงมากับ
พระพรหมของหลวงปู่ดู่นี้ อยู่ในตอนที่พระพุทธเจ้า
กับท้าวพกาพรหมผลัดกันซ่อนให้อีกฝ่ายหนึ่งหานี่เอง
โดยในครั้งแรกท้าวพกาพรหมไปซ่อนก่อน
ไม่ว่าจะไปซ่อน ณ ที่แห่งใด ไปอยู่ที่ไหน
พระพุทธเจ้าท่านก็หาพบ

หลวงปู่อธิบายว่า ...
**"นั่น ! พระพุทธเจ้าท่านรู้แจ้งโลก (โลกวิทู)
ไม่มีอะไรมาปิดท่านได้
ท่านรู้หมด โลกทั้งข้างนอก ข้างใน
ท่านรู้หมด โลกข้างนอก
พรหมจะไปแอบไปซ่อนที่ไหน
ปิดท่านไม่ได้ ท่านรู้ทุกที่
โลกข้างใน เรื่องของกิเลสของจิตนี่
ท่านรู้วิธีละโลภ โกรธ หลง
สำคัญที่ตรงนี้"**

พอครั้งที่สองพระพุทธเจ้าท่านซ่อนบ้าง
ท่านไม่ได้ไปไหน ท่านแค่หายตัว
แล้วอยู่บนหัวพรหมนั่น

ท่านก็เดินจงกรมไปมาในมวยผม
พรหมหาเท่าไรก็ไม่เจอ
ไม่รู้ว่าท่านไปอยู่ไหน
สุดท้ายก็ยอม

หลวงปู่เฉลยตอนนี้
ที่พระพุทธเจ้าท่านประทับ
บนเศียรพรหมว่า ...
"พระพุทธเจ้าท่านจะสอนเรา
ของดีอยู่ที่เรา
พระธรรมก็อยู่ที่ตัวเรา
จะพ้นทุกข์ได้
ไม่ต้องไปหาข้างนอกที่ไหน
หาไม่เจอ

ต้องกลับมาที่ตัวเรา
ที่กายที่ใจนี่ !"

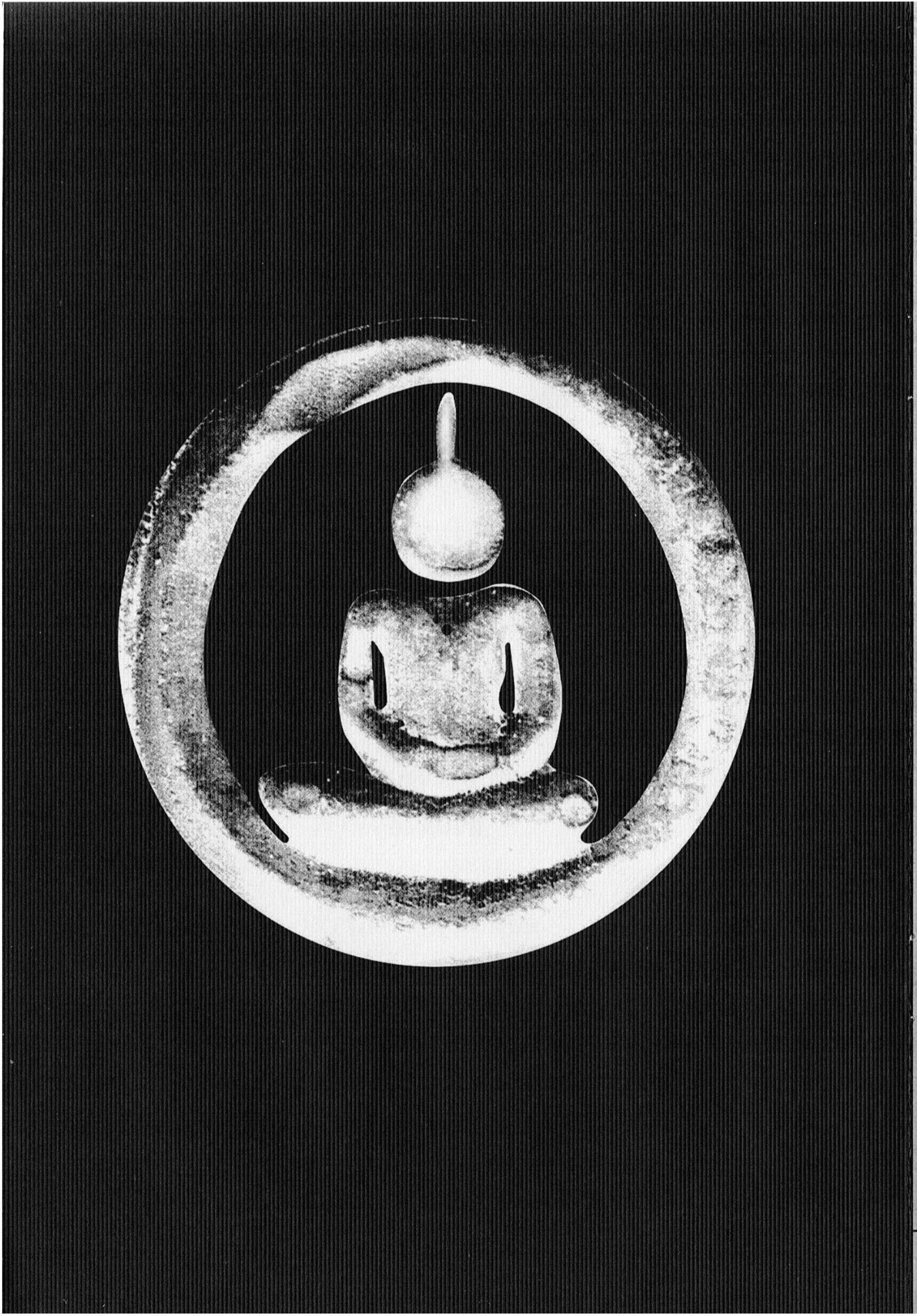

ภาพพระพุทธเจ้าในรัศมีวงกลมมีอยู่ในพระของหลวงปู่ดู่
หลายรุ่น ได้แก่ พระเหนือพรหม ทั้งเนื้อผงและโลหะ
พระชุดพาหุง ฯ และพระพุทธเจ้าปางต่าง ๆ
เช่น ปางยมกปาฏิหาริย์ ปางโปรดปัญจวัคคีย์
พระผงพิมพ์จันทร์ลอย และพระเหรียญปิดตาสรงน้ำ
ตอนที่เพิ่งเข้าวัดสะแก มาฝึกปฏิบัติภาวนา หลวงปู่ดู่
ท่านให้พระสมเด็จ ฯ ไว้กำนั่ง ท่านสอนผู้เขียนว่า

"ดูแล้วให้จำ จำแล้วเอาไปทำ"

ที่ว่าจำนี้ จำอะไร ? คำตอบคือ ให้จำภาพพระไว้
ศิษย์ที่เพิ่งเริ่มฝึกหัดปฏิบัติใหม่ ที่ดูพระของท่านแล้ว
ยังจำไม่ได้ หรือจิตฟุ้งซ่านไม่เป็นสมาธิ เมื่อตั้งใจเริ่มฝึกหัด
ปฏิบัติ ใช้พระกำนั่ง หลับตาบริกรรมภาวนาไตรสรณาคมน์

พุทธัง สรณัง คัจฉามิ ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ สังฆัง สรณัง คัจฉามิ

ทำเรื่อยไป จากที่ไม่เห็นองค์พระ
ก็จะเริ่มเห็นองค์พระ เป็นภาพติดตา (อุคคหนิมิต)
หมั่นทำเรื่อยไปจนมีความชำนาญจากภาพติดตา
ก็จะเกิดเป็นภาพติดใจ (ปฏิภาคนิมิต)

หลวงปู่ดู่ท่านยังเคยบอกอีกว่า

“ข้าโมทนากับแกด้วย มาถูกทางแล้ว เอาจริงได้เลย เขาทำกันเป็นร้อย ๆ ครั้ง”

วิธีฝึกแบบหนึ่งคือ ให้มองที่จุดโฟกัสวงกลมสีดำ กลางอกขององค์พระ ในหน้า ๒๔ ประมาณ ๑ นาที แล้วหลับตาสักครู่จะมองเห็นองค์พระปรากฏอยู่ตรงหน้า ภาพนี้ใช้เป็นเครื่องระลึกถึงพระได้อย่างดีวิธีหนึ่ง นึกบ่อย ๆ ให้เห็นองค์พระไว้ทั้งเวลายืน เดิน นั่ง นอน หรือใช้ประกอบกับพระกำนั่ง เวลาที่กล่าว คำภาวนาไตรสรณาคมน์

องค์พระที่เห็นติดตาติดใจนี้ยังไม่ใช่พระพุทธเจ้าองค์จริง เป็นเพียงเครื่องระลึกให้จิตได้นึกถึงพระอยู่เสมอเท่านั้น ส่วนคำว่า **“ทำ”** ของหลวงปู่ หรือ **“ปฏิบัติธรรม”** นี่...

ทำอะไร ? ทำยังไงหนอ

หลวงปู่ท่านสอนด้วยประโยคสั้น ๆ ว่า

“ข้าสอนตามแบบพระพุทธเจ้า ไม่ได้ตั้งแบบใหม่”

แล้วแบบของพระพุทธเจ้าที่ว่านี้คืออะไร ?

หลวงปู่ท่านขยายความว่า ก็ ศีล สมาธิ ปัญญา ที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ที่เรียกว่า มรรค หรือ ทางดับทุกข์

คำว่า การปฏิบัติ จึงเป็นการฝึกหัด ดัดนิสัยของตนเอง ให้เดินตาม มรรค ๘ หรือ ไตรสิกขา ๓ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา หากอธิบายให้ละเอียด ก็คือ มงคล ๓๘ อย่าง ตั้งแต่ ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต บูชาบุคคลที่ควรบูชา ไปจนถึง การเห็นอริยสัจ และทำพระนิพพานให้แจ้ง พระพุทธเจ้า ท่านสอนไว้หมดตั้งแต่การดำเนินชีวิตแบบชาวบ้าน จนถึง การบวชหรือประพฤติพรหมจรรย์ ให้เลือกทำให้เหมาะกับ แต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้านหรือนักบวช ลูกศิษย์หลวงปู่ ที่ไม่ใช่พระ ยังเป็นชาวบ้านอยู่ ท่านก็จะสอนว่า **"ให้เหยียบเรือสองแคม"** ไปก่อน

ท่านสอนให้อยู่กับโลกได้ โดยไม่ต้องมานุ่งขาวห่มขาว หรือปฏิบัติธรรมที่วัดเท่านั้น แม้กระทั่งการบวช ท่านก็สอน วิธีบวชจิต โดยยังไม่ต้องบวชเป็นพระภิกษุ

สรุปได้ว่า "ปฏิบัติธรรม" ตามที่หลวงปู่สอนก็คือ หมั่นนึกถึงพระบ่อย ๆ ทำจิตให้ไม่โกรธ ไม่โลภ ไม่หลง ทำให้ได้ ในทุกอิริยาบถ ทั้งยืน เดิน นั่ง นอน ทั้งลืมตาและหลับตา ทำให้ตลอดเวลา

หลวงปู่ดู่ ได้เล่าเรื่องมัฏฐกุณฑลีเทพบุตร ในธรรมบทให้ฟังว่า

กุมารหูตุ้มเป็นลูกของพราหมณ์ พ่อแม่เป็นเศรษฐีแต่ขี้เหนียว
พ่ออุตส่าห์เอาทองมาตีแผ่เอง ทำเป็นตุ้มหูเกลี้ยง ๆ
ให้ใส่เพราะไม่อยากเสียเงินจ้างช่างทำทอง
เมื่อลูกชายป่วยก็ไม่ได้พาไปรักษาหาหมอ
ได้แต่ต้มยาให้กินเอง โรคก็ไม่หาย สุดท้ายป่วยหนักใกล้จะตาย
พ่อกลัวใครมาเยี่ยมลูกแล้วเห็นสมบัติ จึงนำกุมารหูตุ้มมานอน
อยู่ที่ระเบียงนอกบ้าน พระพุทธเจ้าท่านมีญาณเห็นว่าจะโปรด
กุมารหูตุ้มได้ ตอนเช้าท่านก็ไปบิณฑบาต
กุมารหูตุ้มกำลังนอนหันหน้าเข้าไปในเรือน
พระพุทธเจ้าทราบว่ากุมารหูตุ้มไม่เห็นท่าน
ท่านจึงเปล่งรัศมีสว่างวาบไป กุมารหูตุ้มคิดว่า
เอ๊ะ ! นี่แสงอะไร จึงพลิกตัวกลับมามองเห็นพระพุทธเจ้า
กุมารหูตุ้มนอนหมดเรี่ยวแรง ถึงขนาดที่มือทั้งสองข้าง
ยังยกขึ้นมาไหว้พระพุทธเจ้าไม่ไหว มีแต่จิตที่ยินดีเลื่อมใส
แล้วก็สิ้นใจไปในเวลานั้น
อานิสงส์นี้ทำให้ไปเกิดเป็นเทวดา
ชื่อว่า **มัฏฐกุณฑลี** มีวิมานสีทองสูงถึง ๓๐ โยชน์

หลวงปู่ท่านบอกว่า

"แค่ระลึกถึงพระพุทธเจ้า ครั้งนั้นด้วยความเคารพ ยังมีอานิสงส์ขนาดนี้ แล้วที่พวกแกปฏิบัติกันทุกวัน จะมีอานิสงส์มากแค่ไหน"

นี่เป็นเรื่องที่หลวงปู่ท่านเล่าให้ศิษย์ฟังเพื่อให้เกิดกำลังใจ และมีความยินดีในการปฏิบัติธรรม

ภาวนาพุทโธ กับไตรสรณาคมน์ ต่างกันอย่างไร ?

หลวงปู่ท่านตอบว่า

"ไตรสรณาคมน์ พุทธัง ธัมมัง สังฆัง เป็นรากแก้วของพระศาสนา เหมือนต้นไม้ ต้องมีรากก่อน เมื่อมีรากมีต้นมีใบแตกออกไป แล้วถึงค่อยออกดอกออกผล พุทโธนี่ เป็นผล"

หลวงปู่อธิบายว่า พุทธัง ธัมมัง สังฆัง เป็นเหตุให้เกิดพุทโธ พุทโธ แปลว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน จะรู้ตื่นเบิกบานได้ ก็ต้องมาจากเหตุคือ พุทธัง ธัมมัง สังฆัง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นั่นเอง

สำหรับผู้ปฏิบัติหัดใหม่ หลวงปู่สอนให้กำพระ
หลับตาทำสมาธิ หากตั้งใจกล่าวคำภาวนาไตรสรณาคมน์
อย่างมั่นคง มีอารมณ์เดียว จิตจะเริ่มเห็นแสงสว่าง
ปรากฏตรงหน้า อาการแบบนี้เป็นขั้นเริ่มต้น
เห็นแสงแต่ไม่เห็นองค์พระ

เมื่อภาวนาต่อไป จะเห็นแสงและเห็นองค์พระได้
แต่ไม่ได้ยินท่านสอน

ภาวนาต่อไปอีก เห็นแสงสว่าง เห็นองค์พระ
ได้ยินท่านสอน แต่ยังคุยกับท่านไม่ได้

ภาวนาต่อไปอีก จะเห็นแสงสว่าง เห็นองค์พระหรือหลวงปู่
ฟังท่านสอนได้ คุยกับท่านได้ในที่สุด

หลวงปู่ท่านสอนว่า ทำให้ชำนาญ ให้เข้าออกสมาธิได้เร็ว
ทำให้เห็นองค์พระ สว่างได้ภายในเวลา
เท่ากับท่านจุดไฟแช็กให้สว่างขึ้นมาคือ
ชั่วเวลาเสี้ยววินาที ให้สว่างทันที
แบบที่ไฟแช็กติดไฟ !!!

สำหรับผู้ที่ภาวนาบ่อย ๆ จนเป็นหรือจิตเริ่มมี
ความชำนาญแล้ว หลวงปู่ท่านจะสอนให้
"ลืมตา" ทำ ไม่ต้องหลับตา
ท่านบอกว่า ทำให้ได้ทั้งลืมตาหลับตา

และไม่เพียงแค่ "ท่านั่งสมาธิ" หลวงปู่ท่านสอน
ให้ทำในท่าอื่น ๆ ทั้งยืน เดิน นอน สอนให้ทำให้ได้ทุกท่า
ทุกอิริยาบถ ๔ ที่เป็นอิริยาบถหลัก

สรุปแล้วการภาวนาแบบที่หลวงปู่ดู่สอน ท่านให้ทำ
ในทุกอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน ทั้งลืมตาและหลับตา
ยกเว้นเพียงแค่เวลาถ่ายหนัก ถ่ายเบา ท่านให้เว้นเสีย
เพราะทวารเปิด และเป็นเวลาที่ไม่สมควรนึกถึงพระ

ส่วนจะท่องคำบริกรรม ภาวนาไตรสรณาคมน์
ตลอดในอิริยาบถอื่นหรือไม่นั้น หลวงปู่ท่านให้ทำตามถนัด
สำคัญที่ให้มีสติคุมจิตแล้วนึกถึงพระไว้ จะท่องคำภาวนา
หรือไม่ท่องก็ได้ ไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด

บทอาราธนากรรมฐาน

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

พุทธัง ชีวิตัง เม ปูเชมิ
ธัมมัง ชีวิตัง เม ปูเชมิ
สังฆัง ชีวิตัง เม ปูเชมิ

กราบพระ ๖ ครั้ง

๑. พุทธัง วันทามิ
๒. ธัมมัง วันทามิ
๓. สังฆัง วันทามิ
๔. อุปัชฌาย์ อาจาริยะ คุณัง วันทามิ (สำหรับผู้ชาย)
   คุณครูบาอาจารย์ วันทามิ (สำหรับผู้หญิง)
๕. มาตาปิตุคุณัง วันทามิ
๖. พระไตรสิกขาคุณัง วันทามิ

สมาทานศีล ๕

นะโมตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๒. อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๓. กาเมสุมิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๔. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

๕. สุราเมระยะ มัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

อิมานิ ปัญจะ สิกขา ปะทานิ สะมาทิยามิ (๓ จบ)

สีเลนะ สุคะติงยันติ สีเลนะ โภคะสัมปะทา

สีเลนะ นิพพุตติงยันติ ตัสมา สีลัง วิโสธะเย

คำอาราธนาพระ

พุทธัง อาราธะนัง กะโรมิ
ธัมมัง อาราธะนัง กะโรมิ
สังฆัง อาราธะนัง กะโรมิ

(ระลึกถึงหลวงปู่ทวด)
นะโม โพธิสัตโต
อาคันติมายะ อิติภะคะวา (๓ ครั้ง)
(ระลึกถึงหลวงปู่ดู่)
นะโม พรหมปัญโญ (๓ ครั้ง)

คำขอขมาพระรัตนตรัย

โยโทโส โมหะจิตเต นะ พุทธัสมิง ปาปะกะโต มะยา
ขะมะถะ เม กะตัง โทสัง สัพพะปาปัง วินัสสันตุ
โยโทโส โมหะจิตเต นะ ธัมมัสมิง ปาปะกะโต มะยา
ขะมะถะ เม กะตัง โทสัง สัพพะปาปัง วินัสสันตุ
โยโทโส โมหะจิตเต นะ สังฆัสมิง ปาปะกะโต มะยา
ขะมะถะ เม กะตัง โทสัง สัพพะปาปัง วินัสสันตุ

คำแผ่เมตตา

พุทธัง อนันตัง ธัมมัง จักกะวาฬัง สังฆัง นิพพานะ ปัจจะโย โหตุ

คำอธิษฐานพระเข้าตัว

คำอธิษฐานอัญเชิญคุณพระรัตนตรัยเข้ามาไว้ที่จิต
ก่อนเลิกนั่งสมาธิหรือภาวนา

สัพเพ พุทธา
สัพเพ ธัมมา
สัพเพ สังฆา
พะลัปปัตตา ปัจเจกานัญจะ ยัง พะลัง
อะระหันตานัญจะ เตเชนะ รักขัง พันธามิ สัพพะโส

พุทธัง อธิษฐามิ
ธัมมัง อธิษฐามิ
สังฆัง อธิษฐามิ

คาถาบูชาพระ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓จบ)
นะโมพุทธายะ พระพุทธะไตรรัตนะญาณ
มณีนพรัตน์ สีสะหัสสะ สุธัมมา
พุทโธ ธัมโม สังโฆ ยะธาพุทโมนะ
พุทธะบูชา ธัมมะบูชา สังฆะบูชา
อัคคีทานัง วะรังคันธัง
สีวลี จะ มหาเถรัง
อะหังวันทามิ ทูระโต
อะหังวันทามิ ธาตุโย
อะหังวันทามิ สัพพะโส
พุทธะ ธัมมะ สังฆะ ปูเชมิ

พระบูชารูปหลวงปู่ดู่ พ.ศ. ๒๕๒๔ รุ่นเท่าอายุ

หมั่นทำเข้าไว้
หมั่นทำเข้าไว้
ของดีอยู่ที่เรา
อยู่ที่จิต

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน
www.luangpordu.com / www.wadsakae.com